

ДОКТРИНАТА ЗА ХРИСТИЯНСКИЯ ЖИВОТ

19. АДВЕНТИСТИТЕ ОТ СЕДМИЯ ДЕН ВЯРВАТ...

Великите принципи на Божия закон са въплътени в ДЕСЕТЕ ЗАПОВЕДИ и са осъществени като пример в живота на Христос. Те изразяват Божията любов, воля и цели относно човешкото поведение и взаимоотношения и са задължителни за всички хора от всяка епоха. Тези принципи са основа на Божия завет с Неговия народ и стандарт в Божия съд. Чрез посредничеството на Светия Дух те посочват греха и пробуждат чувството за необходимост от един Спасител. Спасението е изцяло по благодат, а не чрез дела, но неговият плод е послушание на заповедите. Това послушание развива християнски характер и спомага за човешкото благополучие. То е доказателство за нашата любов към Господ и за грижата ни към ближния. Послушанието чрез вяра спомага силата на Христос да преобразява живота и поради това укрепва християнското свидетелство. (Изх. 20:1-17; Пс. 40:7, 8; Мат. 22:36-40; Вт. 28:1-14; Мат. 5:17-20; Евр. 8:8-10; Йоан 15:7-10; Еф. 2:8-10; 1 Йоан 5:3; Рим. 8:3, 4; Пс. 19:7-14.)

БОЖИЯТ ЗАКОН

ВСИЧКИ ПОГЛЕДИ СА ПРИКОВАНИ В ПЛАНИНАТА. Нейният връх е обвит с гъст облак, който, продължаващ да потъмнява, се спуска надолу, докато цялата планина е обгърната в тайнственост. Светкавици проблясват в тъмнината, ехото повтаря гръмотевиците отново и отново. „А Синайската планина беше цялата в дим, защото Господ слезе в огън на нея; и димът ѝ се вдигаше като дим от пещ и цялата планина се тресеше силно... тръбният глас се усилваше“ (Исх. 19:18, 19). Толкова могъщо е това величествено откровение на Божието присъствие, че целият Израел потреперва.

Изведнъж гърмежите и тръбата секват, оставяйки след себе си благоговейна тишина. Тогава Бог заговаря от гъстия мрак, който Го обгръща на

планината. Движен от дълбока любов към Своя народ, Той прогласява десетте Си заповеди. И Моисей казва: „Господ дойде от Синай... с десетки хиляди светии; от десницата Му излезе огнен закон за тях. Той възлюби племената; всичките Му светии са в ръцете Ти; и седяха при краката Ти, за да приемат думите Ти“ (Вт. 33:2, 3).

Когато дава Закона на Синай, Бог не само открива Себе Си като величествен върховен Владетел на Вселената. Той се представя и като Избавител на Своя народ (Исх. 20:2). Именно защото е Спасител, Той призовава не само Израел, а цялото човечество (Екл. 12:13) да спазва десет кратки, разбираеми и авторитетни принципа, които обхващат задълженията на човешките същества към Бог и към техните ближни.

И БОГ казва:

„Да нямаш други богове освен Мен.“

„Не си прави кумир или каквото и да е изображение на нещо, което е на небето горе, на земята долу или във водата под земята; да не им се кланяш, нито да им служиш, защото Аз, Господ, твоят Бог, Съм Бог ревнив, който въздавам

беззаконието на бащите върху децата до трето и четвърто поколение на онези, които ме мразят, а показвам милости към хиляда поколения на онези, които обичат и пазят моите заповеди."

„Не изговаряй напразно името на Господа, твоя Бог; защото Господ няма да смята за безгрешен онзи, който изговаря напразно името Му."

„Помни съботния ден, за да го освещаващ. Шест дни да работиш и да вършиш всичките си дела; а на седмия ден, който е събота на Господа, твоя Бог, да не вършиш никаква работа, нито ти, нито синът ти, нито дъщеря ти, нито слугата ти, нито слугинята ти, нито добитъкът ти, нито чужденецът, който е в дома ти; защото в шест дни Господ направи небето и земята, морето и всичко, което е в тях, а на седмия ден си почина; затова Господ благослови съботния ден и го освети."

„Почитай баща си и майка си, за да се продължават дните ти на земята, която ти дава Господ, твоят Бог."

„Не убивай."

„Не прелюбодействай."

„Не кради."

„Не свидетелствай лъжливо против ближния си."

„Не пожелавай къщата на ближния си, не пожелавай жената на ближния си, нито слугата му, нито слугинята му, нито вола му, нито осела му, нито каквото и да е притежание на ближния ти" (Изм. 20:1-17).

ЕСТЕСТВОТО НА ЗАКОНА

Като отражение на Божия характер Десетте заповеди са морален и духовен закон, който обхваща и съдържа универсални принципи.

Законът – отражение на характера на Законодателя.

Свещеното писание разкрива качествата на Бог, отразени в Неговия закон. Подобно на Бога „законът Господен е съвършен", а „повеленията Господ-

ни са прави" (Пс. 19:7, 8). „Така че законът е свят и заповедта – свята, праведна и добра" (Рим. 7:12). „Ти си близо, Господи; и всички Твои заповеди са истина. Отдавна зная от Твоите свидетелства, че Ти си ги поставил завинаги" (Пс. 119:151, 152). Наистина „всички Твои заповеди са правда" (Пс. 119:172).

Морален закон. Десетте заповеди предават Божия образец за по-

ведение на човечеството. Те определят взаимоотношенията ни с нашия Създател и Изкупител и задълженията ни към нашите ближни. Според Свещеното писание нарушението на Божия закон е грях (1 Йоан 3: 4).

Духовен закон. „Законът е духовен“ (Рим. 7:14). Затова само тези, които са духовни и притежават плода на Духа, могат да го изпълняват (Йоан 15:4; Гал. 5:22, 23). Светият Дух ни дава силата да спазваме Божия закон (Д.А. 1:8; Пс. 51:10-12). Ако пребъдваме в Христос, ние получаваме силата, от която се нуждаем, за да принасяме плодове за Негова слава (Йоан 15:5).

Човешките закони се отнасят само за открити действия. Десетте заповеди обаче са твърде широки (Пс. 119:96) и засягат нашите най-съкровени мисли, желания и чувства, като например ревност, завист, сластолюбие, амбиции. В Планинската проповед Исус набляга на това духовно измерение на закона и показва, че нарушението започва в сърцето (Мат. 5:21, 22, 27, 28; Марк 7:21-23).

Позитивен закон. Декалогът е нещо повече от кратък списък на забрани; в него се съдържат всеобхватни принципи. Той ни разкрива не само нещата, които не трябва да правим, но и нещата, които трябва да правим. Не бива само да се въздържа от зли дела и мисли; важно е да се научим да използваме за доброто на другите талантите, дадени

ни от Бог. Така всяка негативна заповед има своето положително измерение.

Например шестата заповед „Не убивай“ има и положителна страна – „Пази живота“. „Волята на Бог за Неговите последователи е да се стремят да създават щастие у всеки, който попадне в тяхната сфера на влияние. В по-дълбок смисъл евангелското поръчение – благата вест за спасение и вечен живот в Исус Христос – се основава на положителния принцип, вложен в шестата заповед“.¹

Законът на десетте заповеди не трябва да бъде разглеждан „от гледна точка на забраните, а от позицията на милостта. Неговите забрани са сигурни гаранции за щастие в послушанието. Когато бъде приет чрез Христос, законът изработва в нас чистота на характера, която ще ни носи щастие през вечността. Той е предпазна стена за послушните. В него откриваме добротата на Бога, Който чрез разкриването пред хората на вечните принципи на правдата иска да ги предпази от злото и от последствията на греха.“²

Лесноразбираем закон. Десетте заповеди са изключително дълбоки и същевременно лесноразбираеми. Те са толкова кратки, че всяко дете може да ги научи наизуст, и същевременно толкова всеобхватни, че покриват всеки възможен грях.

„Няма нищо тайнствено в Божия закон. Всички могат да разберат великите истини, които се съдържат

в него. И най-неразвитият интелект може да възприеме тези правила; и най-невежият човек може да контролира живота си и да оформя своя характер според Божия стандарт.”³

Закон на принципи. Десетте заповеди са резюме на всички добри принципи – те са валидни за всички хора от всички векове. В Свещеното писание се казва: „Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека” (Екл. 12:13).

Декалогът – 10-те слова или 10-те заповеди (Изм.34:28) – се състои от две части – две каменни плочи, върху които Бог изписва заповедите (Вт. 4:13). Първите четири заповеди уреждат нашите отношения със Създателя и Изкупителя, а останалите шест – отношенията ни с другите хора.⁴

Това разделяне произтича от двата велики принципа на любовта, върху които е основано Божието царство: „Да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа, с всичката си сила и всичкия си ум и ближния си както себе си” (Лука 10:27, срв. Вт. 6:4, 5; Лев. 19:18). Хората, които живеят според тези принципи, ще бъдат в пълна хармония с Десетте заповеди, тъй като заповедите изразяват тези принципи в по-големи подробности.

Първата заповед ни насочва към поклонение на единствения истинен Бог. Втората забранява идолопоклонството.⁵ Третата не позволява да се изразява непочтителност спрямо Божието име. Четвъртата призо-

вава към спазване на съботния ден и разкрива истинския Бог като Творец на небето и земята.

Петата заповед изисква от децата да се подчиняват на родителите си, които са определените от Бог средства за предаване на Божията воля на следващите поколения (вж. Вт. 4:6-9; 6:1-7). Шестата предпазва живота като нещо свято. Седмата налага чистота в брачните отношения. Осмата защитава собствеността. Деветата пази истината и забранява клеветата. Десетата прониква до корена на всички човешки взаимоотношения, като забранява пожелаването на всяко нещо, което принадлежи на другите.⁶

Уникален закон. Десетте заповеди са уникални в смисъл, че те са единствените думи, изговорени гласно от Бог пред целия народ (Вт. 5:22). За да не повери този закон на лесно забравящите човешки умове, Бог изписва с пръста Си заповедите върху каменни плочи, които биват запазени в ковчега на завета, намиращ се в скинията (Изм. 31:18; Вт. 10:2).

За да помогне на израелтяните да изпълняват заповедите, Бог им дава допълнителни закони с по-големи подробности за отношенията им към Него и между самите тях. Някои от тези допълнителни закони засягат гражданските дела на Израел (граждански закони), други показват как да се извършват ритуалите в светилището (церемониални закони). Бог предава допълнителни закони чрез един посредник,

Моисей, който ги записва в „книга на закона“ и ги поставя „край ковчега“ (Вт. 31:25, 26), а не в ковчега, както е направено с върховното Божие откровение Декалога. Тези допълнителни закони са известни като „Книгата на Моисеевия закон“ (И. Н. 8:31; Неем. 8:1; 2 Лет. 25:4) или просто като „Моисеевия закон“ (4 Ц. 23:25; 2 Лет. 23:18).⁷

Чуждесен закон. Божият закон вдъхновява душата. Псалмистът казва: „Колко обичам аз Твоя закон! Цял ден се поучавам в него... аз обичам Твоите заповеди повече от злато, даже от чисто злато... Твоите заповеди са моя наслада“ (Пс. 119:97, 127, 143). За тези, които обичат Бог, „заповедите Му не са тежки“ (1 Йоан 5:3). Нарушителите считат закона за тежко бреме, тъй като грешният ум „не се покорява на Божия закон, нито пък може“ (Рим. 8:7).

ЦЕЛТА НА ЗАКОНА

Бог дава Своя закон, за да излее върху хората изобилните Си благословения и да ги доведе до спасителна връзка със Себе Си. Размислете над следните цели:

Законът разкрива Божията Воля за човечеството. Като отражение на Божия характер и любов Десетте заповеди разкриват Неговата воля и цел за човечеството. Те изискват съвършено послушание, „защото който опази целия закон, а съгреша в едно нещо, бива виновен във всичко“ (Як. 2:10). Спазването на

закона е правило за живот и е жизненоважно за нашето спасение. Сам Христос казва: „Ако искаш да влезеш в живота, пази заповедите“ (Мат. 19:17). Това послушание е възможно само чрез силата, която ни дава обитаващият в нас Свети Дух.

Основа на Божия завет. Моисей записва Десетте заповеди и другите обяснителни закони в книга, наречена „книгата на завета“ (Изх. 20:1 - 24:8).⁸ По-късно той нарича Десетте заповеди „плочите на завета“ и по този начин подчертава тяхната важност като основа на вечния завет (Вт. 9:9, срв. 4:13; за повече подробности по завета вж. гл. 7 на тази книга).

Стандарт на съда. Подобно на Бога Неговите „заповеди са правда“ (Пс. 119:172). Следователно законът е критерият за правда. Всеки един от нас ще бъде съден от тези принципи на правдата, а не от собствената си съвест. „Бой се от Бога и пази заповедите Му... Защото относно всяко скрито нещо Бог ще докара на съд всяко дело, било то добро или зло“ (Екл. 12:13, 14, срв. Як. 2:12).

Човешката съвест се променя. На някои съвестта е „слаба“, а на други – „осквернена“, „лукава“ или „прегоряла“ (1 Кор. 8:7, 12; Тит 1:15; Евр. 10:22; 1 Тим. 4:2). Също като часовник, колкото и добре да работи, тя трябва да бъде „сверявана“ от някакъв точен стандарт. Нашата съвест ни казва, че ние следва да вършим добро, но тя не ни казва какво е добро. Само съвестта, направлявана

от Божия велик стандарт – Неговия велик закон – може да ни опази от затъване в греха.⁹

Посочва греха. Без Десетте заповеди хората не могат да видят ясно Божията святост, собствената си вина или необходимостта от покаяние.

Когато не знаят, че нарушават Божия закон, те не осъзнават обреченото си състояние и не разбират необходимостта от изкупителната Христова кръв.

За да им помогне да видят истинското си състояние, законът служи като огледало (вж. Як. 1:23-25). Тези, които „поглеждат“ в него, виждат дефектите в собствения си характер и разликата с Божия праведен характер. Така моралният закон показва, че целият свят е виновен пред Бога (Рим. 3:19) и всеки отделен човек е напълно отговорен пред Него.

„Чрез закона става само познаването на греха“ (Рим. 3:20), защото „грехът е беззаконие“ (1 Йоан 3:4). Апостол Павел казва: „Не бих познал греха освен чрез закона“ (Рим. 7:7). Като показва на грешниците техния грях, законът им помага да осъзнаят, че са осъдени от Божия гняв и са изправени пред наказанието на вечната смърт. Той ги води до чувството за пълната им безпомощност.

Средство за промяна. Божият закон е средството, което Светият Дух използва, за да ни доведе до обръщане: „Законът Господен е съвършен, възвръща душата“ (Пс.

19:7). След като видим истинския си характер и осъзнаем, че сме грешници, че сме обречени на смърт и без надежда, ние разбираме, че се нуждаем от Спасител. Едва тогава евангелската вест става наистина значима за нас. Така законът ни води до Христос – единствения, Който може да ни помогне да се спасим от тази безнадеждна ситуация.¹⁰ В този смисъл апостол Павел нарича двата закона – моралния и церемониалния – „детеводител“, който ни води „при Христос, за да се оправдаем чрез вяра“ (Гал. 3:24).¹¹

Въпреки че законът показва нашия грях, той никога не може да ни спаси. Както водата измива едно мръсно лице, така и ние, след като видим нуждата си в огледалото на Божия морален закон, отиваме при извора, открит „за грях и нечистота“ (Зах. 13:1), и биваме изчистени чрез „кръвта на Агнеца“ (Откр. 7:14). Трябва да погледнем към Христос и „когато Го видим на голготския кръст, умиращ под тежестта на греха на целия свят, Светият Дух ни показва отношението на Бог към всички, които се покаяват за престъпленията си“.¹² Тогава нашите души биват изпълнени с надежда и ние с вяра отиваме при Христос, Който ни дава дара на вечния живот (вж. Йоан 3:16).

Законът дава истинска свобода. Христос казва, че „всеки, който върши грях, слуга е на греха“ (Йоан 8:34). Когато нарушаваме Божия закон, ние нямаме свобода. Само спазването на Десетте заповеди ни дава

истинска свобода. Да живеем в границите, определени от Божия закон, означава да бъдем свободни от греха; означава да бъдем свободни от чувствата, които съпровождат греха – непрекъснато безпокойство, наранена съвест, увеличаваща се вина и съжаление – чувства, които изтощават жизнените сили. Псалмистът казва: „Ще ходя нашироко, защото потърсих Твоите правила“ (Пс. 119:45). Яков нарича Декалога „царския закон“ и „съвършения закон на свободата“ (Як. 2:8; 1:25).

За да можем да получим тази свобода, Исус ни кани да отидем при Него с нашия товар от грях. Вместо този товар Той ни предлага Своето иго, което е леко (вж. Мат. 11:29, 30). Яремът е средство за работа. Христос предлага да поеме товара заедно с нас. Яремът е символ на закона; „великият закон на любовта, разкрит в Едем, провъзгласен на Синай, а в Новия завет – изписан в сърцата, е това, което обвързва човека с Божията воля“.¹³ Когато бъдем впрегнати заедно с Христос, Той понася тежкия товар и прави послушанието радост. Помага ни да успеем в това, което преди е било невъзможно. Така че законът, написан в сърцата ни, се превръща в наслада и радост. Ние сме свободни, защото ИСКАМЕ да постъпваме така, както Той ни заповядва.

Ако законът бъде представян без Христовата спасителна сила, няма да има свобода от греха. Но Божията спасителна благодат, която не отменя закона, дава сила, освобож-

даваща от греха, защото, „където е Господният Дух, там е свобода“ (2 Кор. 3:17).

Ограничава злото и носи благословение. Увеличаването на престъпността, насилието, неморалността и нечестието, които заливат света, е резултат от незачитането на Декалога. Там, където бива приет, този закон ограничава греха, подтиква към правилни постъпки и става СРЕДСТВО за установяване на правдата. Народите, които са вложили неговите принципи в законите си, са получили големи благословения. От друга страна, изоставянето на тези принципи води до сигурен упадък.

В старозаветни времена Бог често е благославял народи и отделни личности в зависимост от послушанието им спрямо Неговия закон. „Правдата възвисява народ“, казва Свещеното писание, а „престолът се утвърждава с правда“ (Пр. 14:34; 16:12). Тези, които са отказвали да се подчинят на Божиите заповеди, са преживявали бедствия (Пс. 89:31, 32). „Проклятия от Господа има в дома на нечестивия; а Той благославя жилището на праведните“ (Пр. 3:33, срв. Лев. 26; Вт. 28). Същият общ принцип важи и днес.¹⁴

НЕПРОМЕНИМОСТ НА ЗАКОНА

Тъй като моралният закон, състоящ се от десет заповеди, е отражение на Божия характер, неговите принципи НЕ СА ВРЕМЕННИ и не зависят от обстоятелствата, а са АБ-

солютни, непроменими и вечно валидни за човечеството. Християни през вековете твърдо подкрепяли и категорично утвърждавали непрекъснатата валидност на вечния Божи закон.¹⁵

Законът преди Синай.

Законът е съществувал дълго преди Бог да даде Декалога на Израел. Ако не е съществувал, значи не би могло да има грех преди Синай, „защото грехът е беззаконие“ (1 Йоан 3:4). Фактът, че Луцифер и неговите ангели са съгрешили, е доказателство, че законът е съществувал дори преди сътворението (2 Пет. 2:4).

Когато Бог създава Адам и Ева по Свой образ, Той влага моралните принципи на закона в техните умове и прави така, че за тях да е естествено да вършат Неговата воля. Прегрешението им внася греха в човешкото семейство (Рим. 5:12).

По-късно Бог казва: „Авраам послуша гласа Ми и опази заръчането Ми, заповедите Ми, наредбите Ми и законите Ми“ (Бит. 26:5). Моисей учи народа на Божиите заповеди и наредби още преди Синай (Изм. 16; 18:16). Внимателното изследване на книгата „Битие“ показва, че Десетте заповеди са били познати дълго преди Синай. От книгата става ясно, че още преди Бог да даде Декалога, хората са знаели какво е забранено.¹⁶ Това познаване на моралния закон показва, че Бог е дал

знание на човечеството за Десетте заповеди.

Законът на Синай. През дългия период на робство в Египет – страна, която не е признавала истинския Бог (Изм. 5:2), израелтяните живеят сред идолопоклонство и поквара. В резултат на това те загубват голяма част от познанията си за Божиата святост, чистота и морални принципи. В положението си на роби на тях им е трудно да се покланят на Бог.

В отговор на отчаяния им вик за помощ Бог Си спомня за завета Си с Авраам и решава да избави Своя народ от „железарската пещ“ (Вт. 4:20), като ги завежда в страна, където те да могат „да пазят Неговите наредби и да изпълняват законите Му“ (Пс. 105:43-45).

След освобождението им Той ги довежда до планината Синай, за да им даде моралния закон – стандарт за Неговото управление, и церемониалните закони, които трябва да ги научат, че спасението се постига само чрез изкупителната жертва на Спасителя. На Синай Бог им дава закона по ясен и достъпен начин „с цел да се изявят престъпленията“ (Гал. 3:19), „така че чрез заповедта грехът да стане много по-греховен“ (Рим. 7:13). Едва след като Божият морален закон е разкрит на израелтяните по особено драстичен начин, те могат да осъзнаят своята греховност, да открият безпомощността си и да разберат, че се нуждаят от спасение.

Законът преди Христовото завръщане.

Библията ни разкрива, че Божият закон е обект на сатанински атаки и че тази война срещу него ще достигне връхната си точка непосредствено преди Второто пришествие. Пророчествата показват, че Сатана ще поведе повечето хора към неподчинение на Бога (Откр. 12:9). Действайки чрез силата на „звяра“, дяволът ще насочи вниманието на хората към звяра, вместо към Бога (Откр. 13:3, вж. гл. 13 на тази книга).

1. Законът атакуван. В Дан. гл. 7 същата сила е представена като малък рог. В тази глава се говори за четири големи звяра, които библейските коментатори още от времето на Христос са определили като четирите световни сили – Вавилон, Мидо-Персия, Гърция и Рим. Десетте рога на четвъртия звяр са частите, на които е била разделена Римската империя след нейното падане в 476 г. сл. Хр.¹⁷

Видението на Даниил ни насочва към малкия рог – страшна и богохулна сила, възникнала между десетте рога, с което се показва появяването на една ужасна власт след разпадането на Римската империя. Тя ще се опита да промени Божия закон (Дан. 7:25) и ще продължи да съществува до Христовото завръщане (вж. гл. 20 на тази книга). Атаката сама по себе си е доказателство за голямото значение на закона в спасителния план. Видението завършва с уверение към Божия народ, че тази сила няма да успее да го премахне, тъй като съдът ще унищожи малкия рог (Дан. 7:11, 26-28).

2. Светиите защитават закона. Послушанието е отличителна черта на светиите, които очакват Второто пришествие. В последния конфликт те отстояват Божия закон. Свещеното писание ги описва по следния начин. Те „пазят Божиите заповеди и свидетелството за Исус“ (Откр. 12:17; 14:12) и търпеливо очакват Христовото идване.

Подготвяйки се за Второто пришествие, тези хора провъзгласяват евангелието и призовават другите да се поклонят на Бог като на Творец (Откр. 14:6, 7). Всеки, който почита Бог от любов, ще Му се подчинява. Йоан казва: „Защото това е любов към Бога: да пазим Неговите заповеди; а заповедите Му не са тежки“ (1 Йоан 5:3).

3. Божият съд и законът. Божият съд, последните седем язви върху непокорните, започва от „храма на скинията на свидетелството“, намиращ се в небето (Откр. 15:5). Израел е бил добре запознат с израза скинията за плочите на свидетелството. Така са наричали построената от Моисей скиния (Чис. 1:50, 53; 17:8; 18:2). Наричали са я така, защото там са се съхранявали „плочите на свидетелството“ (Изм. 26:34; 31:18). Следователно Десетте заповеди са „свидетелството“ – свидетелство пред човечеството за Божията воля (Изм. 34:28, 29).

Но в Откр. 15:5 се говори за „храма на скинията на свидетелството в небето“. Моисей е направил само копие на небесния храм (Изм. 25:8,

40; Евр. 8:1-5), в който се е пазил великият оригинал на закона с десетте заповеди. Фактът, че наказанията в последното време са тясно свързани с нарушаването на Божия закон, е доказателство за неговата непроменимост.

Книгата „Откровение“ описва как се отваря небесният храм и вътре се вижда „ковчегът на Божия завет“ (Откр. 11:19). С израза ковчега на завета се описва ковчегът в земното светилище, който съдържа плочите с думите на завета – Десетте заповеди (Изх. 34:27, срв. Чис. 10:33; Вт. 9:9). Ковчегът на завета в Небесното светилище съдържа плочите с думите на вечния завет – оригиналният Декалог. Така става ясно, че времето на последното Божие наказание над света (Откр. 11:18) е тясно свързано с отварянето на Небесното светилище (ст.19), където се вижда ковчегът с Десетте заповеди – една наистина подходяща илюстрация за значимостта на Божия закон като критерий за съд.

ЗАКОНЪТ И ЕВАНГЕЛИЕТО

Спасението е дар, който идва по благодат чрез вяра, а не чрез дела по закона (Еф. 2:8). Никакви дела по закона, никакви усилия, колкото и похвални да са те, никакви дарения – независимо дали са много или малко, себепожертвователни или не – не могат по какъвто и да е начин да оправдаят грешника (вж. Тит 3:5; Рим. 3:20).¹⁸

Навсякъде в Свещеното писание има съвършено единство между за-

кона и евангелието, които се поддържат взаимно.

Законът и евангелието преди Синай. Когато Адам и Ева съгрешават, те научават какво означава вина, страх и нужда (Бит. 3:10). Бог отговаря на тяхната нужда не като отменя закона, който ги осъжда, а като им предлага евангелието, което ще възстанови тяхното послушание и общение с Него.

Евангелието се състои от едно обещание за Спасител, Който някога ще дойде чрез семето не жената и ще възтържествува над злото (Бит. 3:15). Жертвената система, дадена от Бог, научава хората на една важна истина за изкуплението: прощение се получава само чрез проливане на кръв – кръвта на Спасителя. С вяра, че жертвеното животно символизира изкупителната смърт на Спасителя, Който умира вместо тях, те получават прощение на греховете си.¹⁹ Те се спасяват по благодат.

Евангелското обещание е центърът на Божия вечен завет на благодат, предложен на човечеството (Бит. 12:1-3; 15:4, 5; 17:1-9). Това обещание е тясно свързано със спазването на Божия закон (Бит. 18:18, 19; 26:4, 5). Гаранция за завета е Божият Син, Който е същността на евангелието и е закланият Агнец (Откр. 13:8), определен още преди сътворението на света. Затова Божията благодат започва да действа веднага след греха на Адам и Ева. Давид казва: „Милостта на Господа е от века и до века върху онези, които се боят от Него...

на онези, които пазят завета Му и помнят заповедите Му, за да ги изпълняват” (Пс. 103:17, 18).

Законът и евангелието на Синай. Съществува тясна връзка между Декалога и евангелието. Например в уводните думи към закона се споменава, че Бог спасява. След провъзгласяването на Десетте заповеди Бог нарежда израелтяните да издигнат олтар и да започнат да принасят жертви, които всъщност разкриват Неговата спасителна благодат.

На планината Синай Бог дава на Моисей голяма част от церемониалния закон. В него се обяснява как да бъде построено светилището, в което Той да се среща със Своя народ, за да го благославя и да прощава греховете му (Изх. 24:9; 31:18). Това продължение на простата жертвена система, съществувала преди Синай, е символ на Христовата посредническа служба за изкупление на грешниците и е защита на авторитета и светостта на Божия закон.

Бог обитава в Светая Светих на земното светилище над умилището на ковчега на завета, в който се пазят Десетте заповеди. Всеки аспект на службата в светилището символизира Спасителя. Кървящите жертвени животни посочват Неговата изкупителна смърт, която ще спаси човечеството от проклятието на закона (вж. гл. 4 и 9).

Декалогът е поставен вътре в ковчега на завета, а церемониални-

ят закон заедно с гражданските наредби, дадени от Бог, са записани в „Книгата на закона” и са поставени край ковчега на завета като „свидетелство против народа” (Вт. 31:26). Всеки път, когато хората съгрешават, това „свидетелство” осъжда техните действия, но и дава указания за помирението им с Бога. От времето на Синай до Христовата смърт нарушителите на закона намират надежда, прощение и очистване чрез вяра в евангелието, представено от службите в светилището според церемониалния закон.

Законът и евангелието след Голгота. Като много християни са забелязали, Библията показва, че Христовата смърт премахва церемониалния закон, но потвърждава валидността на моралния закон.²⁰ Ето някои доказателства:

1. Церемониалният закон. Когато Христос умира, Той изпълнява пророческите символи на жертвената система. Символът се среща със своето изпълнение и церемониалният закон приключва. Векове по-рано Даниил е предсказал, че смъртта на Месия ще „направи да престанат жертвата и приносът” (Дан. 9:27, вж. гл. 4 на тази книга). След смъртта на Исус завесата в храма е разкъсана по свръхестествен начин от горе до долу (Мат. 27:51), което показва, че е настъпил краят на духовното значение на храмовите служби.

Макар че церемониалният закон играе важна роля преди Христовата

смърт, той е с много недостатъци, тъй като представлява „само сянката на бъдещите добрини“ (Евр. 10:1, срв. Гал. 3:19) – времето, когато Христос ще умре като истинския Агнец Божи.

След Христовата смърт валидността на церемониалния закон е отменена. Изкупителната жертва на Христос дава възможност за прощение на всички грехове. По този начин „като заличи противния ни в постановленията Му закон, който беше враждебен към нас, махна го отсрещ нас и го прикова на кръста“ (Кол. 2:14, срв. Вт. 31:26). Тогава вече не е необходимо да се извършват сложни ритуали, които в никакъв случай не могат да премахнат греха или да пречистят съвестта (Евр. 10:4; 9:9, 14). Сега няма нужда от церемониални закони и техните сложни изисквания по отношение на приношения от храни и питиета, празнуване на различни празници (Пасха, Петдесетница и т.н.), новолуния и церемониални съботи (Кол. 2:16, ср. Евр. 9:10), които са само „сянка на онова, което ще дойде“ (Кол. 2:17).²¹

Поради Исусовата смърт вярващите нямат вече нужда да се занимават със сенки – отражения на реалността в Христос. Сега те могат да отидат директно при самия Спасител, тъй като същността е в Христос (Кол. 2:17).

Според тълкуването, дадено от евреите, церемониалният закон се превръща в преграда между тях и останалите народи. Той става най-голямата пречка в мисията им да осветят света с Божията слава.

Христовата смърт отменя този „закон със заповедите Му, изразени в постановления“, като „събори средната стена, която ги разделяше“ – езициници и евреи, така че да създаде едно ново семейство от вярващи, примирени в Бог чрез кръста (Еф. 2:14-16).

2. Декалогът и кръстът. Въпреки че Христовата смърт премахва авторитета на церемониалния закон, тя утвърждава авторитета на Десетте заповеди. Христос понася проклятието на закона и по този начин освобождава вярващите от неговата присъда. Това обаче съвсем не означава, че законът е премахнат и ние имаме право да нарушаваме неговите принципи. Многобройните доказателства от Библията по отношение на непроменимостта на закона опровергават подобно становище.

Калвин съвсем уместно заявява, че „не трябва да си въобразяваме, че идването на Христос ни е освободило от авторитета на закона; той е вечно правило за благочестив и свят живот и следователно е така непроменим, както Божията справедливост“.²²

Апостол Павел описва отношението между послушанието и евангелието на спасителната благодат. Призовавайки вярващите към свят живот, той им препоръчва да представят себе си като оръдия на правдата, защото грехът няма да ги владее, понеже не са под закон, а под благодат (Рим. 6:13, 14). Затова християните не пазят закона, за да

придобият спасение – тези, които се опитват да правят това, ще открият, че затъват все повече в греха. Докато човек е под закон, той остава и под господството на греха, тъй като законът не може да спасява нито от присъдата на греха, нито от неговата власт. Но тези, които са под благодат, получават не само свобода от присъдата (Рим. 8:1), но и сила да побеждават (Рим. 6:14). По такъв начин грехът няма повече да ги владее.²³

Апостол Павел добавя: „Христос изпълнява целта на закона, за да се оправдае всеки, който вярва“ (Рим. 10:4). Следователно всеки, който вярва в Христос, осъзнава, че Той е целта на закона като средство за постигане на правда. Сами по себе си ние сме грешници, но в Исус Христос сме праведни чрез Неговата вменена праведност.²⁴

Макар че са под благодат, това не разрешава на вярващите да съгрешават, „за да се умножи благодатта“ (Рим. 6:1). По-скоро благодатта дава сила, която прави възможни послушанието и победата над греха. „Няма никакво осъждане на тези, които са в Христос Исус [които ходят не по плът, но по Дух]“ (Рим. 8:1).

Христовата смърт възвеличава закона и потвържда неговия универсален авторитет. Ако Декалогът е можело да се промени, Исус не би трябвало да умира. Но тъй като този закон е абсолютен и непроменим, за заплащане на вината се изисква смърт. Христос задоволява напълно

това изискване чрез смъртта Си на кръста и прави вечния живот достъпен за всички, които приемат Неговата величава жертва.

ПОСЛУШАНИЕ НА ЗАКОНА

Хората не могат да спечелят спасение със собствените си добри дела. Послушанието е резултат от спасението в Христос. Чрез Своята удивителна благодат, изявена на кръста, Бог освобождава народа Си от наказанието и проклятието на греха. Въпреки че те са грешници, Христос дава живота Си, за да ги дари с вечен живот. Божията изобилна любов подбужда покаяния грешник да отговори с любов и послушание чрез силата на благодатта, дарена му от Бог. Вярващите, които разбират, че Христос цени закона, и осъзнават благословенията на послушанието, ще имат силно желание да живеят христоподобен живот.

Христос и законът. Христос почита особено много закона на десетте заповеди. Като великия „Аз Съм“ Той провъзгласява на Синай моралния закон на Отец (Йоан 8:58; Изх. 3:14, вж. гл. 4 на тази книга). Част от Неговата мисия на земята се състои в това „да възвеличи учението и да го направи почитаемо“ (Ис. 42:21). Един текст от псалмите, който Новият завет прилага за Христос, изяснява отношението Му към закона: „Драго ми е, Боже мой, да изпълнявам Твоята воля. Да! Законът Ти е дълбоко в сърцето ми“ (Пс. 40:8, срв. Евр. 10:5, 7).

Неговото евангелие поражда вяра, която твърдо държи за валидността на Декалога. Апостол Павел казва: „Тогава, чрез вяра отменяме ли закона? Да не бъде! Но утвърждаваме закона“ (Рим. 3:31).

И така, Христос идва не само за да изкупи човека, но и да защити авторитета и светостта на Божия закон, като представя неговото величие и слава пред хората и им дава пример как да се отнасят към него. Последователите на Христос – християните, са призвани да възвеличават Божия закон. Със Своя живот на любов и послушание Христос набляга на факта, че и Неговите последователи трябва да спазват заповедите. Когато Го запитват какви са изискванията за вечен живот, Той отговаря: „Ако искаш да влезеш в живота, пази заповедите“ (Мат. 19:17). Исус предупреждава за опасността от нарушаването на този принцип: „Не всеки, който Ми казва: Господи! Господи!, ще влезе в небесното царство, но който върши волята на Моя Отец, Който е на небесата“. На закононарушителите ще бъде отказан достъп до Божието царство (Мат. 7:21-23).

Самият Христос изпълнява закона не като го премахва, а чрез живот на послушание. „Истина ви казвам: Докато премине небето и земята, нито една йота, нито една чертица от закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне“ (Мат. 5:18). Христос подчертава, че никога не трябва да забравяме голямата цел на закона: да обичаме Господ,

нашия Бог, с цяло сърце, ум и душа и ближните си, както себе си (Мат. 22:37, 38). Той обаче иска последователите Му да се обичат един друг не както светът обича – егоистично или сантиментално. За да обясни каква любов има предвид, Христос дава „нова заповед“ (Йоан 13:34). Тази нова заповед НЕ ЗАЕМА МЯСТОТО НА ДЕКАЛОГА, а дава на вярващите пример за това, какво представлява истинската неегоистична любов – такава любов, каквато никога преди не е била проявявана на земята. В този смисъл Неговата заповед е „нова“. Според нея ние не трябва просто да се обичаме един друг, а да се обичаме така, както Той ни е възлюбил (Йоан 15:12). Тук виждаме още едно доказателство за това как Христос възвеличава любовта на Своя Отец.²⁵

Послушанието разкрива подобна любов. Исус заявява: „Ако Ме обичате, ще пазите Моите заповеди“ (Йоан 14:15). „Ако пазите Моите заповеди, ще пребъдвате в любовта Ми, както и Аз опазих заповедите на Моя Отец и пребъдвам в Неговата любов“ (Йоан 15:10). По същия начин, ако обичаме Божия народ, ние обичаме Бога и пазим Неговите заповеди (1 Йоан 2:3).

Само чрез пребъждане в Христос може да имаме послушание, което идва от сърцето. „Както пръчката не може да даде плод от само себе си, ако не остане на лозата – казва Исус, – така и вие не можете, ако не пребъдете в Мен... който пребъдва в Мен и Аз в него, той дава много плод;

защото, отделени от Мен, не можете да направите нищо” (Йоан 15:4, 5). За да пребъдваме в Христос, ние трябва да бъдем разпънати с Него и да преживеем това, за което Павел пише: „Не аз живея, а Христос живее в мен” (Гал. 2: 20). За вярващите в това състояние Христос може да изпълни новозаветното обещание: „Ще положи законите Си в ума им и ще ги напиша в сърцата им; Аз ще бъда техен Бог и те ще бъдат Мой народ” (Евр. 8:10).

Благословенията на послушанието. Послушанието развива християнски характер и поражда чувство на удовлетворение, което дава възможност на вярващите да растат като „младенци” и да се преобразяват по Христовия образ (вж. 1 Пет. 2:2; 2 Кор. 3:18). Това преобразяване на грешника като Божие дете е мощно свидетелство за силата на Христос.

Свещеното писание произнася благословение за всички, които ходят „в закона на Господа и в Неговия закон се поучава[т] ден и нощ” (Пс. 119:1; Пс. 1:2). Благословенията за послушанието са много: (1) проникновение и мъдрост (Пс. 119:98, 99); (2) мир (Пс. 119: 165; Ис. 48:18); (3) праведност (Вт. 6:25; Ис. 48:18); (4) чист и морален живот (Пр. 7:1-5); (5) познаване на истината (Йоан 7:17); (6) предпазване от болест (Изх. 15:26); (7) дълъг живот (Пр. 3:1, 2; 4:10, 22); (8) увереност, че молитвите получават отговор (1 Йоан 3:22, срв. Пс. 66:18).

Призовавайки ни да бъдем покорни, Бог обещава изобилни благословения (Лев. 26:3-10; Вт. 28:1-12). Когато отговорим положително, ние ставаме Негово „собствено притежание” – „царско свещенство, свят народ” (Изх. 19:5, 6, срв. 1 Пет. 2:5, 9), издигнати „над всички племена на света”, „глава, а не опашка” (Вт. 28:1, 13).

Бележки

1. Holbrook, „What God’s Law Means to Me”; Adventist Review, 15.01.1987, с. 16.
2. Ellen G. White, Selected Messages, book 1, p. 235.
3. Пак там, с. 218.
4. Цит. The Westminster Confession of Faith, A.D. 1647, chapter XIX in Philip Schaff, The Creeds of Christendom, vol. 3, pp. 640-644.
5. Вж. Taylor G. Bunch, The Ten Commandments (Washington, D. C.: Review and Herald, 1944), pp. 35, 36.
6. „Ten Commandments”; SDA Bible Dictionary, rev. ed., p. 1106.
7. Моисеевият закон може да се отнася и до подразделението на Стария завет, наречено Петокнижие – първите пет книги на Библията (Лука 24:44; Д.А. 28:23).
8. В книгата на завета са включени определени граждански и церемониални предписания. Гражданските предписания не са допълнение към тези в Декалога, но представляват просто специфични приложения на неговите широки принципи. Церемониалните предписания символизират евангелието, като предоставят благодат на грешниците. Така Декалогът е този, който доминира в завета. Цит. Йер. 7:21-23; Francis D. Nichol, Answers to Objections

(Washington, D. C.: Review and Herald, 1952), pp. 62-68.

9. Arnold V. Wallenkampf, „Is Conscience a Safe Guide?“, Review and Herald, April 11, 1983, p. 6.

10. Някои тълкуват твърдението на Павел: „Христос изпълнява целта на закона, за да се оправдае всеки, който вярва“ като означаващо, че краят или целта на закона е да ни доведе до точка, в която можем да видим греховността си, да дойдем при Христос за прощение и да получим чрез вяра Неговата праведност. (Тази употреба на думата цел (на гр. telos) се среща и в 1 Тим. 1:5; Як. 5:11 и 1 Пет. 1:9.) Вж. също бележка 23.

11. Срв. SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 6, p. 961; White, Selected Messages, book 1, p. 233. Церемониалният закон също е бил детеводител, довеждащ отделните хора при Христос, но по различен начин. Службите в светилището с техните жертвоприношения са насочвали грешниците към прощението на греха, което кръвта на идващия Божия Агнец, Исус Христос, щяла да осигури. Така те са придобивали разбиране за благодатта на евангелието. Церемониалният закон е бил предназначен да породи любов към Божия закон, докато жертвоприношенията е трябвало да бъдат драматична илюстрация на Божията любов в Христос.

12. Пак там, с. 213.

13. White, The Desire of Ages, p. 329.

14. Срв. White, Education, pp. 173-184.

15. Исторически изповеди на вярата, поддържащи неговата валидност, са: Катехизис на валденсите, около 1500 г.; Малък катехизис на Лутер, 1529 г.; Англикански катехизис, 1549 и 1662 г.; Шотландска изповед на вярата, 1560 г. (реформирана); Хайделбергски катехизис, 1563 (реформиран); Втора швейцарска изповед 1566 г. (реформирана); Формула на Конкордията, 1576 г. (лутеранска); Ирландски устав на вярата, 1615 (Ирландска епископална църква); Уестминстърска изповед на вярата, 1647 г.; Кратък уестминстърски катехизис, 1647 г.; Изповед на валденсите, 1655 г.; Савойска декларация, 1658 (конгрешанска); Изповед на обществото на приятелите, 1675 г. (квакери); Филадельфийска изповед, 1688 г. (баптистка); Устав от 25 точки на религията, 1784 г. (методистки); Нюхампшърска конференция, 1833 г. (баптистка); Дългият катехизис на православната, католическата, източната църква, 1839 г. (гръцко-руска църква), както е цитирано в The Creeds of Christendom, ed. Philip Schaff, rev. by David S. Schaff (Grand Rapids: Baker Book House, 1983), vols. 1-3.

16. За препратки към първата и втората заповед вж. Бит. 35:1-4; четвъртата – Бит. 2:1-3; петата – Бит. 18:19; шестата – Бит. 4:8-11; седмата – Бит. 39:7-9; 19:1-10; осмата – Бит. 44:8; деветата – Бит. 12:11-20; 20:1-10; и десетата – Бит. 27.

17. Froom, Prophetic Faith of Our Fathers, vol. 1, pp. 456, 894; vol. 2, pp. 528, 784; vol. 3, pp. 252, 744; vol. 4, pp. 392, 846.

18. Questions on Doctrine, p. 142.

19. Каин и Авел са били напълно запознати с жертвената система (Бит. 4:3-5; Евр. 11:4). По всяка вероятност Адам и Ева са получили първите си дрехи (Бит. 3:21) от кожата на животните, пожертвани за умилоствение за греховете им.

20. Вж. например следните исторически изповеди на вярата: Уестминстърска изповед на вярата, Ирландски устав на религията, Савойска декларация, Филадельфийска изповед и Методистки устав на религията.

21. Цит. The SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 6, pp. 541, 542.

22. Calvin, Commenting on a Harmony of the Evangelists, trans. by William Pringle (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1949), vol. 1, p. 277.

23. The SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 6, pp. 541, 542.

24. Други тълкуват фразата, че Христос е краят на закона, като означаваща, че Христос е целта на закона (Гал. 3:24) или изпълнението на закона (вж. Мат. 5:17). Но възгледът, че Христос е преустановяването на закона като средство за спасение (вж. Рим. 6:14), изглежда пасва най-добре на контекста на Рим. 10:4. „Павел противопоставя Божия начин за оправдание чрез вяра на човешките опити за оправдание чрез закон. Вестта на Евангелието е, че Христос е краят на закона като начин за праведност за всеки, който повярва” (The SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 6, p. 595). Спв. White, Selected Messages, book 1, p.394.

25. Nichol, Answers to Objections, pp. 100, 101.

